

**Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»**

Кафедра готельно-ресторанної та курортної справи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор _____

«_____» _____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Інклюзивні послуги у курортній сфері»

спеціальність: 241 «Готельно-ресторанна справа»

Освітньо-професійна програма: «Курортна справа»

інститут, факультет: Факультет туризму

Робоча програма навчальної дисципліни «Інклюзивні послуги у курортній справі» для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» (освітньо-професійна програма «Курортна справа»). 2021. 10 с.

Розробник:

Польова Леся Василівна, доцент кафедри готельно-ресторанної та курортної справи, кандидат педагогічних наук.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри готельно-ресторанної та курортної справи

Протокол від ____ травня 2021 р., № ____.

Завідувач кафедри готельно-ресторанної та курортної справи
01.03.2021 р.

Клапчук В.М.

Схвалено Науково-методичною радою факультету туризму.

Протокол від «____» _____ 20__ р., № ____

Голова

Чорна Л.В.

«____» _____ 2021 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань: 24 «Сфера обслуговування»	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність: 241 «Готельно-ресторанна справа» (Освітньо-професійна програма «Курортна справа»)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: 2 аудиторних – 30 самостійної роботи студента – 90	Рівень вищої освіти: <u>магістр</u>	Лекції	
		16 год.	6 год.
		Семінарські	
		14 год.	4 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	80 год.
		Індивідуальні завдання: 0 год.	
Вид контролю: <u>залік</u>			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
 для денної форми навчання – 1/2;
 для заочної форми навчання – 1/8.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: дати студентам базові знання теорії і практики створення інклюзивного (доступного) туристичного продукту, формування уміння і навички техніки обслуговування осіб з особливими потребами, ознайомити студентів із правилами толерантного відношення до усіх споживачів туристичних послуг.

Завдання: є оволодіння теоретичними і практичними навиками інклюзивного (доступного) туризму; вивчення міжнародної та національної нормативно-правової бази; знати чіткі вимоги до формування сприятливого середовища для осіб з особливими потребами та об'єктів туристичної інфраструктури; набути відповідних навичок з обслуговування туристів з особливими потребами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: структуру та ієрархію понятійно-термінологічного апарату. Сутність і поняття інклюзивного туризму. Нормативно-правові документи України про права людей з інвалідністю. Чинники доступності об'єктів індустрії гостинності. Вимоги до оформлення веб-сайтів для людей з особливими потребами.

вміти: надавати послуги незрячим, слабозорим та особам з порушенням слуху і мовлення в закладах розміщення. А також послуги незрячим, слабозорим та особам з порушенням слуху і мовлення в закладах харчування.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Тема 1. Понятійно-термінологічний апарат інклюзивного туризму. Структура та ієрархія понятійно-термінологічного апарату. Сутність і поняття інклюзивного туризму.

Тема 2. Світова та європейська законодавчо-правова база інклюзивного туризму. Конвенція ООН про права інвалідів. Нормативно-правові документи України про права людей з інвалідністю. Документи та стандарти доступності архітектурних споруд.

Тема 3. Доступність об'єктів для осіб з інвалідністю. Чинники доступності об'єктів індустрії гостинності.

Тема 4. Облаштування приміщення та прилеглої території для осіб з інвалідністю. Нормативно-правові акти, що встановлюють стандарти доступності архітектурних об'єктів. Світовий досвід формування доступного середовища.

Тема 5. Доступність інформаційного простору. Вимоги до оформлення веб-сайтів для людей з особливими потребами. Шифр Брайля та інші сенсорні об'єкти.

Тема 6. Надання послуг незрячим, слабоворим та особам з порушенням слуху і мовлення. Надавання послуг незрячим, слабоворим та особам з порушенням слуху і мовлення в закладах розміщення. А також послуги незрячим, слабоворим та особам з порушенням слуху і мовлення в закладах харчування.

Тема 7. Прийом осіб із ментальними порушеннями та порушенням опорно-рухового апарату. Прийом осіб із ментальними порушеннями та порушенням опорно-рухового апарату в закладах розміщення та харчування.

Тема 8. Зарубіжний досвід інклюзивних послуг у курортній сфері. Особливості зарубіжного досвіду обслуговування осіб з інвалідністю в закладах розміщення та закладах харчування.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Л	С	лаб.	інд.	с.р.		л	с	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Понятійно-термінологічний апарат інклюзивного туризму	6	2	0	0	0	4	12	2	0	0	0	10
Тема 2. Світова та європейська законодавчо-правова база інклюзивного туризму	12	2	2	0	0	8	12	0	2	0	0	10
Тема 3. Доступність об'єктів для осіб з інвалідністю	12	2	2	0	0	8	12	2	0	0	0	10
Тема 4. Облаштування приміщення та прилеглої території для осіб з інвалідністю	12	2	2	0	0	8	10	0	0	0	0	10
Тема 5. Доступність інформаційного простору	12	2	2	0	0	8	10	0	0	0	0	10
Тема 6. Надання послуг незрячим, слабоворим та особам з порушенням	12	2	2	0	0	8	12	2	0	0	0	10

слуху і мовлення												
Тема 7. Прийом осіб із ментальними порушеннями та порушенням опорно - рухового апарату.	12	2	2	0	0	8	10	0	0	0	0	10
Тема 8. Зарубіжний досвід інклюзивних послуг у курортній сфері	12	2	2	0	0	8	12	0	2	0	0	10
Разом за змістовим модулем	90	16	14	0	0	60	90	6	4	0	0	80
Усього годин	90	16	14	0	0	60	90	6	4	0	0	80

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Світова та європейська законодавчо-правова база інклюзивного туризму	2	-
2	Доступність об'єктів для осіб з інвалідністю	2	2
3	Облаштування приміщення та прилеглої території для осіб з інвалідністю	2	-
4	Доступність інформаційного простору	2	-
5	Надання послуг незрячим, слабозорим та особам з порушенням слуху і мовлення	2	-
6	Прийом осіб із ментальними порушеннями та порушенням опорно - рухового апарату	2	-
7	Зарубіжний досвід інклюзивних послуг у курортній сфері	2	2
ВСЬОГО		14	4

6. Теми практичних занять (не передбачені)

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин

7. Теми лабораторних занять (не передбачені)

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Інвалідність і суспільство....	4	10
2	Історія рекреації для людей з інвалідністю в світі та Україні	8	10
3	Міжнародний досвід розвитку інклюзивного туризму	8	10
4	Законодавчо-правові аспекти в сфері інклюзії (інклюзивного туризму)	8	10
5	Сутність та зміст інклюзивного туризму як засобу	8	10

	соціально-психологічної реабілітації людини в сучасному світі		
6	Розвиток інфраструктури та інформаційна доступність як основний фактор створення без бар'єрного середовища....	8	10
7	Відпочинок та створення інклюзивного простору	8	10
8	Інклюзивний туризм як вид реабілітації	8	10
ВСЬОГО:		60	80

9. Індивідуальні завдання

Аналіз закладу розміщення і харчування щодо технічної інфраструктури, ознаки доступності та рекомендації щодо персоналу (за вибором).

10. Методи навчання

1. Група методів організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1.1. Підгрупа за джерелом передачі навчальної інформації:

- словесні методи - розповідь-пояснення, бесіду, лекцію.
- наочні методи - ілюстрація, демонстрація
- практичні методи: досліди, вправи, навчальна праця. Лабораторні та практичні роботи, твори, реферати учнів

1.2. Підгрупа за логікою передачі та сприймання навчальної інформації:

- Індуктивні методи. Втілюються за принципом: від часткового до загального, від конкретного до абстрактного.
- Дедуктивний метод активніше розвиває абстрактне мислення, сприяє засвоєнню навчального матеріалу на основі узагальнень.

1.3. Підгрупа за ступенем самостійного мислення студентів у процесі оволодіння знаннями, формуванням умінь і навичок:

- репродуктивні методи – відтворена репродукція як засіб повторення готових зразків або робота за готовими зразками;
- творчі, проблемно-пошукові методи визначають порівняно вищий щабель процесу навчання, особливо там, де він організований на вищому, ніж у масовій школі, рівні. Проблемно-пошукова методика, на відміну від репродуктивної, пояснювально-ілюстративної, має спиратися на самостійну, творчу пізнавальну діяльність студентів.

1.4. Підгрупа за ступенем керівництва навчальною роботою:

- навчальна робота під керівництвом викладача – самостійна робота в аудиторії;
- самостійна робота студентів поза контролем учителя – самостійна робота вдома.

2. Група методів стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

2.1. Підгрупа методів стимулювання інтересу до навчання:

- створення ситуації інтересу при викладанні того чи іншого матеріалу (використання пізнавальних ігор, цікавих пригод, гумористичних уривків, перегляд навчальних телепередач, кінофільмів);

- пізнавальні ігри як метод для стимулювання та формування інтересу до знань (ігри-подорожі, вікторини тощо);
- навчальні дискусії як інтерес до предмету;
- аналіз життєвих ситуацій як метод застосування теоретичних знань на практиці.

2.2. Підгрупа методів стимулювання обов'язку й відповідальності:

- роз'яснення мети навчального предмета – метод стимулювання, основним правилом якого є: «Це згодиться в житті», «Без цього не можна бути освіченою та культурною людиною», «У майбутньому це стане тобі необхідним»;
- вимоги до вивчення предмета (орфографічні, дисциплінарні, організаційно-педагогічні). Їх виконання привчає учнів до дисциплінованості, що є головним у використанні цих методів, хоча даний аспект вивчено в дидактиці недостатньо;
- заохочення та покарання в навчанні: оцінка студента за успіхи, усне схвалення та осуд педагога. Внутрішній закон кожного педагога – не користуватись антипедагогічними прийомами: виведення з заняття, виставлення негативної оцінки за поведінку, фізичне покарання тощо.

3. Група методів контролю, самоконтролю, взаємоконтролю, корекції та взаємокорекції:

- соціальні, пов'язані з готовністю брати на себе відповідальність, бути активним у прийнятті рішень у суспільному житті, у врегулюванні конфліктів ненасильницьким шляхом, у функціонуванні й розвитку демократичних інститутів суспільства;
- полікультурні – стосуються розуміння несхожості людей, взаємоповаги до їхньої мови, релігії, культури тощо;
- комунікативні – передбачають опанування важливого в роботі та суспільному житті усного й писемного спілкування, оволодіння кількома мовами;
- інформаційні, зумовлені зростанням ролі інформації в сучасному суспільстві та передбачають оволодіння інформаційними технологіями, уміннями здобувати, критично осмислювати та використовувати різноманітну інформацію;
- саморозвитку та самоосвіти, пов'язані з потребою та готовністю постійно навчатися як у професійному відношенні, так і в особистому та суспільному житті;
- компетенції, що реалізуються у прагненні та здатності до раціональної продуктивної, творчої діяльності.

4. Група бінарних, інтегрованих (універсальних) методів навчання:

- бінарні – подвійні, коли метод і форма зливаються в єдине ціле або два методи поєднуються в один;
- інтегровані (універсальні) – це поєднання трьох-п'яти методів у єдине ціле під час організації навчання.

11. Методи контролю

- 1) усне опитування на семінарських заняттях;
- 2) письмові контрольні роботи;

3) індивідуальні завдання.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу																
Види навчальної роботи													Підсумковий тестовий контроль (залік)	Сума		
Поточний контроль							Практичні завдання								Тестовий контроль	
Сем 1	Сем 2	Сем 3	Сем 4	Сем 5	Сем 6	Сем 7	ПР 1	ПР 2	ПР 3	ПР 4	ПР 5	ПР 6			ТК-1	ТК-2
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
Max= 40							Max= 20						Max= 10		30	100

Виконання курсової роботи (не передбачено)

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

1. Азін В. О. Доступність та універсальний дизайн : навч.-метод. посіб. К., 2013. 128с.
2. Бейдик О. О. Адаптивний туризм: передумови та перспективи розвитку, лідери Духу: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. 402с.
3. Влащенко Н. М. Проблеми та перспективи розвитку інфраструктури для потреб інклюзивного туризму. Бізнес Інформ. 2018. №9. С. 122–126.
4. Дрюма О. Безбар'єрне середовище для людей з інвалідністю в Україні: п'ять основних проблем [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

https://www.irf.ua/bezbarerne_seredovische_dlya_lyudey_z_invalidnistyu_v_ukraini_pyat_osnovnikh_problem/

5. Єрко І.В. Доступність обслуговування туристів в інклюзивному аспекті туристичної сфери. Природа Західного Полісся та прилеглих територій : зб. наук. пр. Луцьк : ПП Іванюк В.П., 2019. № 16. С. 113–117.
6. Єрко І. В. Теоретичні основи дослідження інклюзивного туризму. Практика і перспективи розвитку індустрії гостинності України : монографія / [за заг. редакцією д. е. н., професора Б. М. Мізюка]. Львів : ЛТЕУ, 2019. С. 7–22.
7. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю: Резолюція Генеральної асамблеї ООН № 61/106, прийнята на шістдесят першій сесії ГА ООН 2006 р. (Конвенцію ратифіковано законом України № 1767-VI від 16.12.2009) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
8. Кучинська І. В. Теоретичні та прикладні аспекти організації туризму для людей з обмеженими можливостями на природоохоронних територіях. Наук. вісн. НЛТУ України. 2012. Т. 22. Вип. 13. С. 98–106
9. Посібник з активного відпочинку та туризму для неповносправних. Львів : Т-во «Зелений хрест», 151 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.gcs.org.ua/publish/avt_ukr.pdf
10. Теорія і практика організації активного відпочинку та туризму для неповносправних осіб / Волошинський О., Горбацько І., Мацелюх А., Сварник М. Львів : ТОВ «Простір М», 2009. С.128
11. Угоднікова О. І. Перспективи реалізації державної політики у розвитку інклюзивного туризму. Аспекти публічного управління. 2019. Т. 7. № 1-2. С. 37-42.
12. Хрущ Ю. М. Туризм для інвалідів: сучасні підходи до визначення поняття. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Географічні науки. 2017. Вип. 6. С. 206–211.